

For the 9th International Puppet Theatre Festival of Tehran
15 - 21 Sep 2002

ویژه نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران
۲۴ تا ۳۰ شهریور ۱۳۸۱

شماره ۳

Dramatic Arts Center
مرکز نمایش دراماتیک

آکا نیتر

پیشگامان

پیشگامان

N A M A Y E S H

ویژه نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران

۲۴ تا ۳۰ شهریور ۱۳۸۱

For the 9th International Puppet Theatre Festival of Tehran

15 - 21 Sep 2002

لاله تقیان	سردبیر:
انوشیروان میرزایی کوچکسرایبی	طراح و مدیر فنی:
هنگامه فتحی‌نژاد	مترجم:
حجت ترصدی، مریم محمدی	عکس:
محمدعلی میرزایی	کامپیوتر گرافیک:
فرزانه سرمدی، جواد تولمی، پرویز میرزاحسینی	حروفنگار:
۱۲۸ (جهاد دانشگاهی - واحد هنر)	لیتوگرافی رنگی:
نخستین	چاپ جلد:
انتشارات نمایش	چاپ متن:
علی اصغر دشتی، ایمان ذوقی، پریسا مهجور، غزل اسکندر نژاد، روزبه	همکاران:
افتخاری، حافظ آهی، مریم رجائی، افشین هاشمی، سیروس سعدوندیان	

کانون نمایش
انتشارات نمایش

مقالات منتشره الزاماً نظرات مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیست. نقاش مطالب و عکس‌ها با ذکر مأخذ آزاد است. نمایش در چاپ و ویرایش مقالات و مطالب وارده مختار است. مقالات رسیده به هیچ وجه مسترد نخواهد شد. نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان استاد شهید رجایی (ارغچ)، تالار وحدت، کدپستی ۱۱۳۱۳۴، (انتشارات نمایش) • تلفن: ۵-۰۵۱۰۵۱۰۶۷ و ۶۷۰۸۸۶۱ • پست تصویری ۶۷۰۸۸۵۱۴۸۵

<http://www.irannamayesh.com>

itc@neda.net

Dramatic Arts Center
کانون نمایش

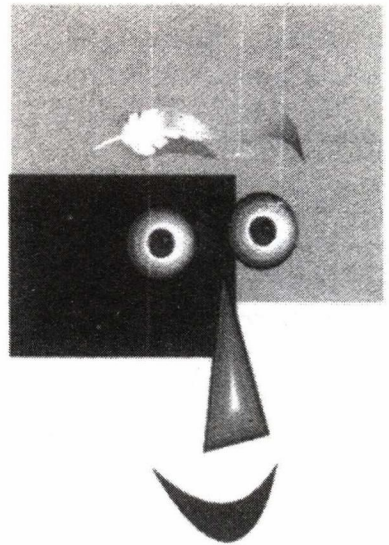

◀ هویت ملی

تئاتر عروسکی گونه‌های بسیار متفاوتی دارد و هر هنرمندی می‌تواند آنچه در ذهن و تخیل دارد را به صورت شخصیتی خاص بسازد و آن شخصیت را به هر شکل که بخواهد به حرکت آورد و نمایش دهد. این ویژگی برای بسیاری از هنرمندان دستمایه خوبی است تا با شیوه‌های گوناگون به بیان هنری بپردازند. حتی گاه هنرمند بدون به کار گرفتن عروسک و یا استفاده از داستانی که با شخصیت‌های عروسک بیان شود، از برخی ابزار و اشیا سود می‌برد. و نمونه‌های متفاوت و شیوه‌های گوناگونی را خلق می‌کند. اما در میان این دنیای لایتناهی نمایش عروسکی برای ما ایرانی‌ها "مبارک" همواره جذاب‌ترین است و شیرین‌کاری‌هایش بیشتر به دل می‌نشیند. چرا که ارتباط هر هنری وقتی مبتنی بر سنت‌های فرهنگی است، جایگاه مستحکم‌تری پیدا می‌کند.

در نهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر عروسکی نیز هنرمندان ایرانی و هنرمندان دیگر کشورها انواع شیوه‌ها را نشان می‌دهند و همه نوع عروسک را در ارتباط با تماشاگران قرار می‌دهند و باز هم این میان، شخصیت‌های سنتی نمایش عروسکی ایران چون مبارک و حسن کچل و امثال آن چنان شادی می‌آفرینند که گویی درخشان‌ترین ستارگان‌اند.

این نکته بیشتر بدین خاطر مهم است که یادآوری کنیم که اثر هنری چنانچه مبتنی بر ریشه‌ای ملی و فرهنگی نباشد، دیرتر تأثیر خواهد گذاشت، اما چنانچه بتوان بر مبنای میراث ملی آثاری امروزی و مدرن پدید آورد، بی‌تردید آن اثر بر دل و جان هر تماشاگری اثر می‌گذارد و از اینجاست که به لزوم پژوهش، آموزش و شناخت هر چه بیشتر فرهنگ ملی در زمینه‌های مرتبط با هنر نمایش باید توجه داشت. آرزو مندیم جشنواره‌ها جایگاهی باشند برای خلق آثار نو با توجه به هویت ملی.

..... فهرست	۳
..... هویت ملی	۳
..... خیمه شب بازی نمایش عروسکی	۴
..... سنتی	۵
..... اخبار جشنواره	۷
..... جشنواره یعنی غنیمت	۸
..... عروسک نماد دین، فلسفه	۹
..... نی سحرآمیز، ماندگارترین خاطره جشنواره	۱۲
..... نهم	۱۳
..... دنیای عروسک متفاوت است	۱۴
..... جلسات نقد و بررسی کانون	۱۵
..... منتقدین	۱۶
..... برنامه‌های امروز و فردا	۱۷
..... سایت‌های نمایش عروسکی	۱۸
..... معرفی گروه‌ها	۱۹
..... نظرسنجی	۲۰
..... بخش انگلیسی	۲۱

◀ خیمه شب بازی نمایش عروسکی سنتی ایران

گردآورنده: پریسا مهجور

پهلوان کچل سری طاس و بدون مو، لباسی به سبک پهلوانان قدیم و گاه کلاه خود و سپر و شمشیر و گرز و تکه‌ای از پوست بز بر تن دارد و گاه با پیراهن و شلوار و یک کمر بند پهن به نشانه پهلوانی بر تن دادر و گاه سوار بر اسب است. به دو صورت نخی و دستکشی دیده شده و بدنی ورزیده، قدی بلند و بازوهای کلفت دارد. این شخصیت دادخواه مظلومان و پهلوان مبارزه با بی‌عدالتی است و از سوی طبیعی حساس و عاشق پیشه دارد و همین علاقه‌اش به دختران زیبا قصه‌های او را پر از کشمکش و تضاد می‌کند...

راهیابی این شخصیت به نمایش عروسکی احتمالاً برگرفته از نیازهای فرهنگی جامعه به وجود قهرمانی برای احقاق حق و یا برگرفته از نمونه‌های انسانی موجود در جامعه لوطی و پهلوانان کوی و برزن بوده است و عاشقی ناکام است.

مبارک در نمایش شاه سلیم نوکر سلیم خان و در پهلوان کچل نوکر اوست. به هر حال همیشه نوکر است. آن هم نوکری پر از حماقت‌ها، ندانم کاری‌ها، حاضر جوابی‌ها و زرنگی‌های خاص خود. این عروسک عمدتاً نخی و به ندرت دستکشی است. لباسش شلوار و پیراهن قرمز یا شلوار قرمز و حنایی و جلیقه‌ای تیره‌رنگ است و کلاهی استوانه‌ای بر سر دارد.

شخصیت پرشر و شوروی است که مرتب در دسر ایجاد می‌کند یا در مخمسه می‌افتد و یا فضول و مبارزه‌جو است و عاشق طیاره خانم کلفت سفیدپوست منزل است.

این شخصیت قسمت عمده بار کمدی و طنز کار را بر عهده دارد و گاه بداهه‌پردازی می‌کند. برای صدای او از صفیر استفاده می‌شود و این صدا به شخصیت او کمک زیادی می‌کند. این شخصیت که بسیار شبیه به سیاه تخت‌حوضی است احتمالاً پیشینه و سابقه حضور خود را در خیمه شب بازی مدیون شخصیت سیاه است.

منبع: برگرفته از بخش‌هایی از پایان نامه تاریخ خیمه شب بازی هلن همتی - پایان نامه لیسانس دانشکده هنرهای زیبا - سال ۷۵-۱۳۷۴

۱- نمایش در شرق (تئاتر ایرانی)، انریکو چرولی، ترجمه جلال ستاری، نمایش، تهران، ۱۳۶۷، ص ۳۴

زانو می‌زند و عروسک‌ها را می‌چنانند و از جانبشان سخن می‌گوید و بدین گونه تماشاگران مستقیماً می‌بینند.^(۱)

در سال‌های اخیر هنر خیمه شب بازی ایران توسط شخصی به نام کاکا محمد شیرازی احیا شد. او در طی سفرهایش به هند و چین در روسیه تعدادی عروسک و وسایل صحنه با خود آورد که امروزه ابزار نمایش سنتی خیمه شب بازی شد و همچنین متن‌های نمایشی آن را که از دیرباز در ادبیات شفاهی و فولکلور ما موجود بوده، احیا کرد. بداهه‌سازی یکی از ویژگی‌های بارز هنر

خیمه شب بازی است و متون نمایشی آن تا به امروز بسیار اندک و پراکنده و بیشتر به صورت ادبیات شفاهی و دستخوش تغییرات فراوان بوده است. این ویژگی سبب شده بسیاری از شخصیت‌های نمایش‌ها در طول زمان تغییر ماهیت دهند و یا رویای اصلی خود را در نمایش گم کنند. مثلاً: تبدیل پهلوان کچل به پهلوان پنبه (پهلوانی ترسو که بر اثر شانس و تصادف موفق به انجام مأموریت‌هایش می‌شود، از این جمله است). البته تحولات فرهنگی و اجتماعی و سیاسی نیز در این زمینه بی‌تأثیر نبوده است.

خیمه‌ها در واقع چادر بزرگی بود که یا به وسیله میخ طویله آن را برپا می‌کردند و تعداد زیادی عروسک در آن جا می‌گیرند، ولی در طول زمان این خیمه به ابعاد ۱/۵ تا ۲ متر درآمده و آن را بیج و مهره می‌سازند تا حمل و نقل آسان باشد. در پای خیمه‌ها معمولاً یک مرشد که راوی داستان است و در ارتباط مستقیم با عروسک‌هاست می‌نشیند و ضرب می‌نوازد و یک و یا دو نوازنده که یکی کمانچه و دیگری دایره زنگی می‌زند و شعرهای روحوضی می‌خوانند که البته در بعضی از نمایش‌ها نفر سوم (دایره زن) حذف می‌شود.

در خیمه شب بازی ایرانی شخصیت‌های مختلفی حضور دارند که تکنیک ساخت عروسک‌های آنان نخی است. برخی از این شخصیت‌ها عبارتند از: سلیم خان - غلام سیاه (مبارک) - پهلوان کچل - طبال - شیپورچی - نقاره‌چی - پهلوان پنبه - طیاره خانم - فرخ خان - عروس و جمعی از سپهسالاران اردو - پهلوانان - رقاصان و لوطی‌ها و...

دو شخصیت پهلوان کچل و مبارک و محبوبیت آنها میان مردم از اهمیت بیشتری در این نمایش‌ها برخوردارند.

خیمه شب بازی یکی از رایج‌ترین و قدیمی‌ترین گونه‌های نمایشی در ایران است که متأسفانه در سال‌های اخیر بیشتر هنرمندان آن به صورت انفرادی و بدون حمایت‌های دولتی به کار مشغول بوده‌اند و از جنبه آکادمیک کمتر به آن پرداخته شده. گرچه در طول این سال‌ها با برگزاری جشنواره‌های بین‌المللی عروسکی و تدابیر ویژه مرکز هنرهای نمایشی سعی در گسترش و اشاعه آن شده است. عمده‌ترین مشکل و نارسایی در این هنر، یکی عدم بینش لازم در اساتید تجربی این فن است که بدون تعلیم و تربیت ذوق هنری و قوه تخیل و بازنگری بر کارهایشان هستند و دیگری عدم انتقال آموخته‌ها به نسل جوان.

سابقه نمایش خیمه شب بازی در ایران و در جهان مشخص نیست ولی تقریباً بر اساس اسناد و مدارکی که به دست آمده، وجود این نمایش در دوره بعد از اسلام به اثبات رسیده، از جمله می‌توان به اشعار شاعران در آن اشاره کرد و معروفترین آن رباعی خیام است.

ما لعبتکنا نیم و فلک لعبت باز
از روی حقیقت نه از روی مجاز
بازیچه همه کنیم بر نطع وجود

اقتیم به صندوق عدم یک باز
از جمله اسنادی که بر وجود نمایش عروسکی در دوره صفویه گواهی می‌دهند می‌توان به فتوت‌نامه واعظ کاشفی (قرن ۱۰)، سیاحتنامه شاردن (قرن ۱۱) و جغرافیایی اصفهان تحول‌دار اصفهانی (قرن ۱۳) اشاره کرد.

تحولات انقلاب مشروطه سبب جایگاه نسبتاً مردمی برای نمایش عروسکی شد که رسالت اصلی آن بیان آلام توده‌ها و مسائل اجتماعی-سیاسی بود ولی بر اثر آشنایی قشر روشنفکر ایرانی با نمایش غربی و شیفتگی آنان نسبت به این گونه نمایش‌ها نتوانست جایگاه اصلی خود را پیدا کند و در همان زندگی سیار و ساده خویش باقی ماند. انریکو چرولی در کتاب تئاتر ایرانی از این نمایش می‌گوید:

"خصوصه ممتاز نمایش عروسکی با عروسک‌های نخی و چوبی که گاه از نظر هنری نیز جالب توجه‌اند، این است که گرداننده نیز بر خلاف آن چه نزد ما اروپائیان مرسوم است، در جعبه نمایشی پنهان نمی‌شود بلکه بر عکس در کار است. یعنی در برابر صحنه کوچک می‌نشیند،

● **عروسک فرزند زمانه خویشتن گزارش دومین روز همایش عروسکی**
در دومین همایش نهمین جشنواره عروسکی بهروز غریب پور قائم مقام دبیر جشنواره عروسکی و عضو هیئت مدیره نمایشگران عروسکی جهانی یونینما، درباره نمایش عروسکی پس از انقلاب صنعتی سخنرانی کرد. ایشان در سخنان خود به این مطلب اشاره کرد که پس از انقلاب صنعتی تحولات عظیمی در جامعه روی داد که تأثیرش را بر همه ارکان جامعه از اجتماع، فرهنگ و اندیشه نهاد. از جمله اثرات آن بر روی نمایش عروسکی بود و سبب شد که یک بازیگری در نمایش عروسکی پدید آید. نمایش عروسکی تا آن زمان به صورت تقلید صرف از طبیعت بود و بخصوص تقلید از انسان، و تصور بر آن بود که نمایشگر عروسکی جادوگری است که فضایی ایجاد می کند که عروسک به حرکت درمی آید. اما با تحقیقات انجام شده در مدرسه باهاوس تعریف عروسک دگرگون شد و به هر شیئی که دارای امکان حرکتی باشد و تحت تأثیر ریتم، موسیقایی و صدا قرار بگیرد، زنده و جاندار بنظر می رسد، عروسک اطلاق شد.

انقلاب صنعتی امکانات بسیاری در اختیار نمایشگران عروسکی قرار داد، از آن جمله می توان به پدیده نور الکترونیکی اشاره

کرد، تا آن زمان تنها روشنایی و نور صحنه بوسیله چراغهای گازی یا فانوس بود و برق امکانات جدیدی را فراهم آورد. انقلاب صنعتی متریاالهای جدیدی را در اختیار نمایشگران قرار داد از جمله یونولیت که بسیار سبک تر از چوب بود و یا اسنفج که قابل انعطاف بود و می توانست میمیک را در چهره عروسک هویدا کند. کشف نور ماوراء بنفش و امکانات نمایش سایه جدید از موارد دیگر ارمغان های این تکنولوژی بود. این امور سبب شد که تحولات عظیمی در تاریخ نمایش عروسکی و مضامین آن پدید آید، چون نمایشگر عروسک تنها خود را دارای یک مهارت برای به حرکت درآوردن عروسک نمی دانست، بلکه صاحب تفکر و خلاقیت نیز نیز می شمرد.

از دیگر تحولات عظیم نمایش عروسکی پس از انقلاب صنعتی داد و ستدهای فرهنگی است که این هنر با سایر علوم و رشته های دیگر هنری انجام داد. روانشناسی نوین سبب شد که نمایش های عروسکی گوناگونی برای اقشار مختلف از کودک و بزرگسال، دختر و پسر پدید آید. تأثیرات تئاتر در نمایش عروسکی بسیار زیاد است توجه به صحنه نمایش عروسکی و توجه به میزانشن - یعنی عینی کردن هر آنچه ذهنی است - از آن جمله است. آخرین کلام اینکه انقلاب

صنعتی سبب شد روند تحولات بسیار سریع تر شود و از مرزهای نهاد شده پا فراتر نهد و در پی همین تحولات است که نمایش عروسکی غربی در برخورد با شرق بسیاری از مسایل عرفانی آن را فرا می گیرد و نمایش عروسکی خود را به آن مزین می کند.

* * *

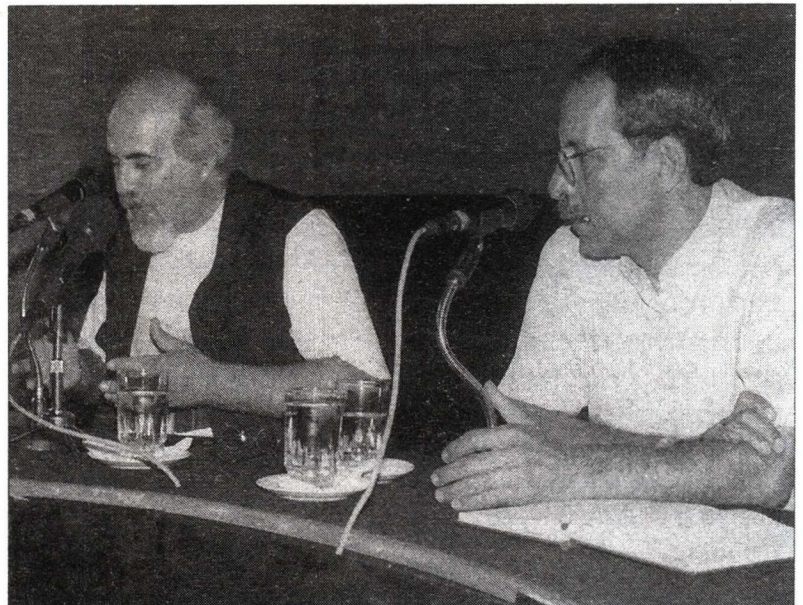
● **مصاحبه مطبوعاتی گروه اتریش نی سحرآمیز، تماشاگران را سحر کرد.**

ورند هیرزر سرپرست گروه تئاتر اتریش کار خود را از شهر سالزبورگ شروع کرد و پس از ۱۸ سال عروسک گردانی به وین رفت و گروه فعال خود را در ۱۹۹۳ تشکیل داد. وی معتقد است گام اول برای اجرای این نوع نمایش عروسکی تسلط بر نخها و هدایت صحیح عروسک است و گام دوم در رسوخ کردن به روح شخصیتی است که می آفرینی و در آن هنگام است که عروسک گردان با عروسک یکی می شود و از طریق عروسک مردم را می بیند و با آنها ارتباط برقرار می کند. گام اول این کار در حدود ۳ یا ۴ سال انجام می شود ولی وی معتقد است که گام دوم گاه تا پایان عمر یک عروسک گردان طول می کشد و زمان محدود و معینی ندارد.

نی سحرآمیز بافتی افسانه ای دارد و در کشور آلمان مورد توجه عموم مردم خصوصاً کودکان قرار گرفته است. برخی نی سحرآمیز را کاری عامه پسند و برخی آنرا استوار بر پایه مفاهیم عمیق فلسفی می دانند.

از بخش های فلسفی اپرای نی سحرآمیز این است که در این داستان پایاگینو و تامینو در یک خط موازی دیده می شوند و تامینو بیشتر از پایاگینو در بوته آزمایش گذاشته می شود ولی هر دو نهایتاً به یک نتیجه می رسند و گمشده خود را می یابند و این اتفاقی است که تمهیداً در بطن داستان گذاشته شده است.

موضوع مورد توجه دیگر در این اپرا استفاده مکرر از عدد ۳ است. عدد ۳، عددی باارزش است. حضور ۳ خانم، ۳ سیاهپوست و اینکه هر قطعه ۳ بار تکرار می شود نشان از ارزشمندی عدد ۳ است که این نیز به عمد در داستان و اپرای نی سحرآمیز آمده است. تنها جایی که عدد ۳ شکسته می شود قطعه ای

تئاتر خیابانی همه نگاه‌ها را به سوی خود می‌کشد. آنها همه روزه چهار اجرا از دو نمایش را در محوطه تئاتر شهر به اجرا در می‌آورند و در میان حلقه‌های متعدد کودکان با هنرنمایی خود محفل گرمی برای دوستداران و علاقه‌مندان تئاتر می‌سازند. گروه نمایشی "آبی، سیاه، خاکستری" برای اولین اجرا آماده می‌شود. به سراغ ژوبین غازیانی کارگردان نمایش آبی، سیاه، خاکستری می‌رویم. وی درباره چگونگی شکل‌گیری این نمایش گفت: "نمی‌دونم چرا همیشه کلاغی نقاشی‌هاییم از خورشید فرار می‌کردن و هیچوقت نفهمیدم جاده نقاشی‌هاییم به کجا می‌رسند، اما همیشه همینطوری نقاشی می‌کشیدم هنوز هم مثل همیشه... فکر اصلی نمایش آبی، سیاه، خاکستری از داستان زندگی همه موجودات زنده گرفته شده است، داستان ساده تولد، زندگی و مرگ درونمایه‌ای که همیشه دغدغه دوران کودکی‌ام بود و دائماً به آن فکر می‌کردم ما از کجا آمده‌ایم، کجا هستیم و به کجا خواهیم رفت، طرح این فکر در میان بازیگران و اعضای گروه باعث شد تا به شکل کارگاهی و با همفکری به یک داستان کلی برسیم، سپس برای رسیدن به شیوه اجرایی نمایش رفته رفته مراحل مختلفی را طی کردیم تا اینکه دیالوگ‌ها کاملاً حذف شد و به نوعی به حرکات‌های خاص خودمان رسیدیم. ضمن استفاده از بازی‌های کودکانه، نمایش ترکیبی از نقاشی، عروسک، موسیقی و آوا است که به صورت شبه انیمیشن استفاده می‌شوند چون در انیمیشن می‌توانیم یک اتفاق کاملاً غیرواقعی و غیرقابل باور را تبدیل به یک باور کنیم بدیهی است که عنصر جذابیت در آن بیشتر خواهد شد، اگر چه حرکات نمایش براساس حرکات انیمیشن طراحی شده اما از حرکات انسانی کاملاً دور نمی‌شویم." وی همچنین درباره نام نمایش و استفاده از رنگ‌ها افزود: "آبی نماد زندگی، سیاه نماد مرگ و نابودی و خاکستری رنگی میان این دو است. آبی ما آبی مطلق نیست و سیاه هم همینطور. درونمایه هر انسان تلفیقی از تمام رنگ‌ها و در واقع یک نوع نقاشی بزرگ است و او می‌تواند به هر کدام از این رنگ‌ها نزدیک یا دور شود، مثل خود ما که بعضی وقت‌ها آبی هستیم و بعضی اوقات سیاه. خاکستری قصه من آبی و سیاه را به جان هم می‌اندازد تا به مقصود خودش برسد."

بودن معانی متعدد نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. (وی نورپردازی را آخرین گام تئاتر خود می‌داند.) وی در مورد دکور کار نیز معتقد است که با استفاده از پرسپکتیو صحیح و اندازه عروسک‌ها و همچنین استفاده به جا و درست از نور می‌توان دکور سه بعدی زیبایی پدید آورد. در پایان هیزر شگفتی خود را از برخورد تماشاگران ایرانی ابراز کرد و اضافه کرد که وی این اجرا را در حالی به ایران آورد که می‌دانست مردم ایران حدود ۲۵ سال از اپرا دور بوده‌اند و خرسندی خود را از ارتباط خوب تماشاگران ایرانی نی سحرآمیز اظهار کرد.

● کتاب‌های جدید انتشارات نمایش

انتشارات نمایش دو کتاب جدید انتشار داد: کتاب "تئاتر و دین" نوشته گابریل مارسل، ترجمه جلال ستاری حاوی دو سخنرانی اندیشمندانه و تأمل‌انگیز از این فیلسوف و درام‌نویس و منتقد فرانسوی در زمینه دین‌باوری به همراهی یک مقاله به نام هنر دینی از جمله تألیفات مترجم است. همچنین دومین کتاب نمایشنامه "علی‌بابا و چهل دزد بغداد" نوشته جواد ذوالفقاری است که به مناسبت برگزاری نهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر عروسکی به چاپ رسیده است. علاقه‌مندان می‌توانند کتب یاد شده را با مبالغ ۸۵۰۰ ریال و ۵۰۰۰ ریال از کتابفروشی‌های انتشارات نمایش مستقر در تالارهای نمایشی تهیه نمایند.

● خبرهای از تئاتر خیابانی

در سومین روز از جشنواره قبل از هر چیز و زودتر از همه اجراها، سر و صدای هنرمندان

است که زاخاسترو تصمیم به تنبیه سیاهپوست به علت نزدیکی بیش از حد به پامینو می‌گیرد.

شخصیت قابل توجه در این نمایش پامینو است. وی که از آزمایش‌هایی که بر سر راه تامینو قرار گرفته بی‌خبر است، از عدم حرف زدن وی با خود شکایت می‌کند ولی در پایان که این دو به وصال هم می‌رسند به حقیقت پی می‌برد.

سرپرست گروه این کار را برای بزرگسالان تدارک دیده است و هدف اصلی او از این کار زنده نگه داشتن سبک کلاسیک و اصولاً تئاتر کلاسیک است و معتقد است برای کودکان هم دیدن آن جالب خواهد بود چرا که در خواهند یافت علاوه بر سبک‌های مدرن، سبک کلاسیک نیز وجود دارد.

وی در مورد هزینه‌هایی که برای این اجرا شدند متذکر شد که این گروه در بخش کاملاً خصوصی فعالیت می‌کند و همه هزینه‌های این کار را که چیزی در حدود دویست هزار یورو (۱۶۰ میلیون تومان) است خود گروه تأمین کرده است.

برای به اجرا در آوردن این کار چیزی در حدود ۲ سال وقت صرف شده، در سال اول پرداخت ایده کار، انتخاب بازیگر، طراحی صحنه، طراحی و ساخت عروسک‌ها، طراحی لباس و در سال دوم تمرینات بی‌وقفه برای دستیابی به اجرایی دلخواه.

وی در مورد نورپردازی کار اعتقاد دارد که نور مهم‌ترین بخش یک تئاتر می‌تواند باشد: زیرا هم از نظر روانشناسی و هم از لحاظ دارا

◀ جشنواره عروسکی یعنی غنیمت

گفتگو با "مهتاب شمس" کارگردان نمایش "گودو می آید"

ضعف ما باشد.

اما اطلاعات ما در این مشکل اساسی این گونه گرایش‌ها محسوب می‌شود ما در حال حاضر هیچ گونه اطلاعاتی در زمینه عروسک‌های مکانیکی امروز دنیا در دست نداریم و متأسفانه اساتید این رشته هم اطلاعاتی از آن ندارند، تمام اطلاعات ما محدود می‌شود به همان مطالعات شخصی که آنها هم اغلب مربوط به سال‌های گذشته است. حقیقت این است که ما اساساً در ایران نمایش عروسکی را جدی نگرفته‌ایم و هر کسی که دلش خواست یک دستی در آن می‌برد و یک نمایش می‌سازد. عدم وجود بودجه کافی در این رشته باعث شده است که شاهد بروز استعدادهای در تخصص‌های متعدد نباشیم مثلاً ما هنوز نمایشنامه‌نویسان عروسکی مناسبی در این رشته نداریم، هر کس که بخواهد نمایش عروسکی کار کند، خودش می‌نویسد، خودش کارگردانی می‌کند و خودش هم عروسک می‌سازد، عدم انسجام تخصص‌ها باعث می‌شود تا شاهد گروه‌های ضعیفی از نمایش عروسکی باشیم و همه این‌ها دست به دست هم می‌دهند تا انرژی هنرمندان از بین برود.

● **نوع حمایت مدیران تالارها با نمایشگران عروسکی چگونه است؟**

● **شمس:** متأسفانه این حمایت‌ها همیشه در مسیر راه دچار نقصان می‌شود. وقتی برای مراجعه به تالارها می‌رویم، ابتدا از ما حمایت می‌شود اما در انتها هیچ اتفاقی نمی‌افتد و جواب‌هایی که به ما داده می‌شود یک مقدار از روی رفع تکلیفی است.

● **نظر شما درباره دنیای عروسکی و نمایش عروسکی چیست؟**

● **شمس:** به نظر من دنیای عروسکی با دنیاهای زنده خیلی متفاوت‌تر است، به خاطر اینکه میدان مانور بیشتر است خیلی از کارهایی را که در نمایش‌های زنده نمی‌توانیم انجام دهیم در نمایش عروسکی قابل انجام دادن است، هر چیزی که در دنیای فانتزی گفته می‌شود به دلیل اینکه حرف‌ها مستقیم نیستند، تأثیرگذارترند.

بار کارهای کشورهای دیگر را ببینیم. آن هم در زمانی که نه تشریح‌ای با عنوان نمایش عروسکی در ایران وجود دارد و نه ترجمه‌ای از روی مقالات و کتاب‌های عروسکی صورت می‌گیرد و ما فقط هر از گاهی از تلویزیون شاهد نمایش‌های و کارهای عروسکی ایرانی یا خارجی هستیم. این مهم در حد دو سال یک بار هم برای ما غنیمت است، هر چند که کارهای گروه‌های خارجی نیز گهگاه از سطح پائینی برخوردارند. من در دوره پیش یک گروه خارجی را دیدم که تنها عروسک‌های نخی خود را به نمایش گذاشته بود و فقط آنها را به ما نشان می‌داد و احتمالاً هم فکر می‌کرد دیدن عروسک‌های او حتی از سر ما هم زیاد است و کار خاصی با آنها انجام نمی‌داد، اما باز هم دیدن عروسک‌های آنان از هیچ چیز بهتر است.

● **به نظر شما ضعف نمایش عروسکی ایران از چه مشکلاتی ناشی می‌شود و آیا نمایش سنتی عروسکی ایران می‌تواند جنبه‌های جهانشمول را در بر گیرد؟**

● **شمس:** من سال گذشته نمایش دخترهای ننه دریا اثر احمد شاملو را به نمایش عروسکی تبدیل کردم که فضائی کاملاً سنتی داشت و اینکه ما از نمایش سنتی عروسکی برخورداریم نمی‌تواند دلیل بر

● **لطفاً کمی درباره نحوه شکل‌گیری نمایش توضیح دهید؟**

● **شمس:** این نمایش برداشتی آزاد از در انتظار گودو اثر مشهور ساموئل بکت محسوب می‌شود. من دو سال پیش این نمایشنامه را خواندم و احساس کردم می‌توان آن را به شکل عروسکی نیز به اجرا در آورد، در واقع کاری که من به روی صحنه آوردم تلفیقی از داستان آفرینش و در انتظار گودو است، البته در این نمایش گودو واقعاً از راه می‌آید. جدای از برداشت‌های فلسفی و اشاراتی انجیل‌گونه نمایش کاملاً به فانتزی طراحی شده است اما به دلیل مطالعاتی که روی کتاب عهد جدید داشته‌ام سعی کردم نمایش چه بوده است؟ معنایی و مفهومی مناسبی را طی کند. تکنیکی که در این کار به کار برده‌ام، تکنیک سیاه نام دارد و هر عروسک را که تقریباً بزرگ هم هستند دو عروسک گردان حرکت می‌دهند و در کل نمایش هم از سه عروسک استفاده کرده‌ام که شخصیت‌های زن - مرد و یک پسر پستیچی از آن جمله‌اند. یک گروه دوازده نفره موسیقی با همراهی ساز پیانو نیز نمایش را همراهی می‌کنند.

● **برگزاری جشنواره عروسکی به شکل بین‌المللی آن را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

● **شمس:** فکر می‌کنم از هیچ چیز بهتر است. اینکه ما حداقل بتوانیم هر دو سال یک

◁ عروسک نماد دین، فلسفه و فرهنگ

نوشته: ساویتری گاپا

دیگر سنت‌های شفاهی هند، در گذشته تاریخی گم شده است. اسناد مکتوب بسیار محدودی در این زمینه در دسترس است و این هنر تنها از طریق انتقال شفاهی از نسلی به نسل دیگر حفظ شده است. بدون کمک نمایش عروسکی حاصل اولین کوشش‌های انسان برای حیات بخشیدن به اشیاء بی‌جان است، بنابراین اولین نشانه‌های عروسکی را باید در مجسمه و عروسک‌های جوامع اولیه یافت. بتدریج حالت انتقال از عروسک‌های بی‌جان به نوع متحرک آن صورت گرفته است. اما بسیاری از نظریات در مورد پیدایش نمایش عروسکی بر یک نکته توافق دارند که اولین اشکال نمایش‌های عروسکی احتمالاً در هند پدید آمده است. کمابیش کوشش‌هایی انجام پذیرفته است که ثابت می‌کند نمایش عروسکی قبل از نمایش‌های سانسکریت بوجود آمده است.

از زمان‌های قدیم تاکنون دو منظومه حماسی «رامایانا» و «مهابهاراتا» بر تمام هنرها و ادبیات هند تأثیر نهاده است. این داستان‌های قهرمانی از آن جهت جالب و جذاب است که همیشه بخشی از زندگی هندوان بوده است. جدا از ارزش‌های ادبی و مذهبی، این دو حماسه از ظرفیت نمایشی فوق‌العاده‌ای برخوردار است و به شکلی شگرف الهام‌بخش تمام انواع هنرهای اجرایی بوده است.

در جنوب هند انواع نمایش‌های عروسکی از زمان‌های بسیار دور وجود داشته است. عروسک‌های دستکشی توسط چندین قبیله بدوی مورد استفاده قرار می‌گرفت. این عروسک‌ها اشکالی کاملاً ابتدایی داشتند و از گل یا مقوا ساخته شده بودند. عروسک‌های نخی و میله‌ای در مقیاسی وسیع در شکل عروسک‌های سایه چرمی وجود داشته است. نمایش سایه در دوران حماسی تاریخ هند در جنوب این کشور پدید آمد و از آنجا به کشورهای خاور دور گسترش یافت. گفته می‌شود نمایش سایه قدیمی‌ترین نوع عروسک جهان است و ابتدا در کرالا و سواحل کارناتاکا پدید آمد و از آنجا پراکند شد. تا اوریسا گسترده شد. حتی در سواحل مالابار جنوبی نیز نشانه‌هایی از عروسک‌های سایه دیده شده است. (به نقل از مجله نمایش آذر ۶۶)

بر او می‌نهاد. عجیب است اما برخلاف آنکه عروسک‌ها بی‌جان هستند، نمایش عروسکی نزدیک‌تر از هر شکل نمایشی با تماشاگر رابطه برقرار می‌کند. انسان خیلی زود بر این امر آگاه شد و از هر وسیله‌ای برای ایجاد ارتباط بین عروسک‌ها و تماشاگر بهره جست. از آنجا که نمایش عروسکی یک هنر عامیانه بود، عروسک‌باز اکثراً در روستاها به اجرا می‌پرداخت. او با عروسک‌هایش از روستایی به روستایی دیگر می‌رفت و زمانی که وسایل ارتباطی جمعی وجود نداشت اخبار مهم را بازگو می‌کرد. از طریق دلچک‌هایش، همچون کیلیکاتیا و کاتیا کاران به شکل‌گرفته آنچه در مناطق دیگر رخ داده بود را تفسیر می‌کرد. او از آزادی خاص یک نمایشگر برخوردار بود تا به شکل غیرمستقیم رؤسای سیاسی و مذهبی روستاها را مورد انتقاد و طنز قرار دهد. عروسک‌باز از طریق خاطر نشان ساختن اشتباهات موجود در روستاهای مورد بازدیدش همچون یک مصلح اجتماعی خدمت می‌کرد. به علاوه اجراهای او همواره بر اساس حماسه‌هایی بنیان نهاده شده بود که به پیروزی نیکی بر بدی و نیروی اهریمنی می‌انجامید. این امر نوید به پیروزی نهایی و اعتقاد به خدا را در فرهنگ ساده روستایی ترویج می‌کرد. این عروسک‌بازان به روشنی گذشته را به حال، مرگ را به زندگی و خدا را به انسان پیوند می‌دادند. پیدایش نمایش عروسکی، همچون

طبق اساطیر هندی برهمنی خالق را «سوترادار» می‌خوانند، نگهدارنده نخ‌ها. تمامی جهان صحنه اوست و تمام مخلوقات توسط او، همچون عروسک‌ها، به حرکت می‌آیند. انسان نیز به نوبه خود عروسک‌هایی ساخت و کوشش کرد آنان را به حرکت درآورد، بنابراین سوترادار دنیای عروسکی خود شد. او طرح و الگوی عروسک‌هایش را طبق برداشتش از جهان پیرامون خود و دنیای ماورای آن ارائه داد. با به حرکت و سخن درآوردن عروسک‌ها به آنان زندگی بخشید. این عروسک‌ها به صورت نمادهایی درآمد که از طریق آن نمادها می‌توانست «من دیگری» را نمایان سازد و بدین طریق انسان انگیزه خلاقیت خود را ارضا و به احساساتش شکل بخشید.

در نتیجه نمایش‌های عروسکی ابتدایی نمایشی برای سرگرمی کودکان نبود، بلکه در زمان‌های قدیم، هنگامی که ظاهراً سرگرمی‌های کمی وجود داشت، جوانان و پیران از هر طبقه اجتماعی شیفته آن بودند. همچون دیگر هنرهای نمایشی، نمایش عروسکی هند حامل پیامی برای جامعه بود و برای هندوان، این عروسک‌ها دین، فلسفه و فرهنگ را تجسم می‌کرد. عروسک‌بازان بزرگ به آنچنان مهارت‌هایی رسیده بودند که از طریق نمایش نظریات اخلاقی، سیاسی و اجتماعی خود را بازگو می‌کردند. عروسک‌باز، بدون آنکه تماشاگر آگاه باشد، تأثیر شگرفی

◀ «نی سحرآمیز» ماندگارترین خاطره جشنواره نهم

تماشاگر را برمی‌انگیزاند. عروسک‌گردان‌ها در جان‌بخشی به این عروسک‌های بی‌جان آنچنان ماهرانه عمل می‌کنند که بعد از گذشت زمان کوتاهی تماشاگر فراموش می‌کند در حال تماشای یک تئاتر عروسکی است نه یک اپرای زنده. آمد و شد عروسک‌ها در صحنه، رقص و آواز خواندنشان همه ظریف و کارگردانی شده بر صحنه نقش می‌بندد.

«نی سحرآمیز» به یقین یکی از قدرت‌های تئاتر عروسکی اتریش است که در نوع خود برای تماشاگر تئاتر عروسکی ایران جالب و تازه است.

«نی سحرآمیز» اجرایی است برای چند بار دیدن و نه صرفاً یک‌بار دیدن. این نمایش یکی از آن محدود آثار تئاتر عروسکی است که باید از نزدیک با عروسک‌ها و مهارت‌های عروسک‌گردان‌ها پیش آشنا شد.

«نی سحرآمیز» ماندگارترین خاطر نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران است که هرگز از ذهن‌ها پاک نخواهد شد.

را روشن و رنگ‌آمیزی می‌کنند.

۲- ساخت عروسک: ای‌کاش این امکان فراهم شود تا هنرمندان تئاتر عروسکی ما بتوانند از نزدیک عروسک‌های این گروه را ببینند. در این نمایش ما با چندین و چند عروسک (از عروسک انسان گرفته تا عروسک حیوان) روبه‌رو هستیم، عروسک‌هایی با طراحی تزئینی و تکنیکی دقیق. عروسک‌هایی با نخ‌های بسیار و قابلیت حرکت و جان‌پذیری بالا. عروسک‌هایی که سازنده آن در شناخت اجزای کوچک و بزرگ آن و بهره‌گیری متناسب از آنها تلاش زیادی را مصرف کرده و حاصل آن وجود عروسک‌هایی بی‌نظیر است که در مقابل دیدگان تماشاگر زنده می‌نماید.

۳- عروسک‌گردانی: نقطه اوج اجرای «نی سحرآمیز» عروسک‌گردانی آن است. عروسک‌گردانی که به خوبی پاسخگوی همراهی‌های موسیقی، دکور و عروسک‌ها است. کنترل بی‌نهایت عروسک توسط چند نفر با نخ‌هایی که با ورود هر عروسک بر تعدادشان افزوده می‌شود تا حد زیادی حیرت

«نی سحرآمیز» کاری از کشور اتریش بود که از اولین شب جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران در تالار وحدت به روی صحنه رفت و با استقبال گرم تماشاگران و علاقمندان به نمایش عروسکی روبرو شد.

این نمایش که اپرایی در قالب نمایش عروسکی نخی بود منهای استفاده از موسیقی بی‌نظیر دارای سه ویژگی عمده است ۱- طراحی صحنه: این نمایش با زمان اجرای طولانی و تغییر ده‌ها پرده در کوتاه‌ترین زمان ممکن یکی از زیباترین و دقیق‌ترین طراحی صحنه‌های تئاتر عروسکی را در مقابل دیدگان تماشاگر ایرانی به تصویر کشید. طراحی صحنه‌ای که براساس فضای موجود در اپرا طراحی شده، صحنه‌شکلی با رنگ‌آمیزی‌های دقیق و تغییر سریع. صحنه‌ای متحرک و متناسب با صحنه تئاتر عروسکی نخی و عاری از هرگونه عنصر زائد. کاری که بسیار سنجیده انجام شده و در خدمت حرکت عروسک‌ها قرار گرفته است. این طراحی زمانی تکمیل می‌شود که نورپردازی‌های هنرمندانه‌ای دکور

◀ خیمه شب‌بازی، اگر که تمام شود...

غریب‌پور که هنوز مایل است خیمه‌شب‌بازی کار کند... تمام شدن تمام آنهایی که انگشت‌شمارند و دل می‌سوزانند برای مرشد و خیمه و مبارک، گروه‌های غیرایرانی هم بودند و مجذوب؛ هم خیمه را نگاه می‌کردند و هم تماشاگران خیمه را که با حرارت و شادابی دست می‌زدند و مبارک را همراهی می‌کردند... خیمه‌شب‌بازی قاچار غریب‌پور؛ هم شادمان کرد و هم غمناک‌مان... از هیچ بود و نبود هم حرف نمی‌زنم فقط امیدوارم... تمام نشود... که اگر تمام شود...

غریب‌پور گفت برای این یکی؛ فقط دو نفر مانده‌اند... همین دو پیرمرد پای خیمه... بابا و کمانچه‌کش... آمدند روی صحنه تشویق‌شان کنید... آمدند؛ تشویق‌شان کردیم... با همان لباس قدیمی... تنبک و کمانچه را دستشان گرفتند... زدند و خواندند... عروسک‌ها روی صحنه آمدند... مبارک کلی خنداندمان...

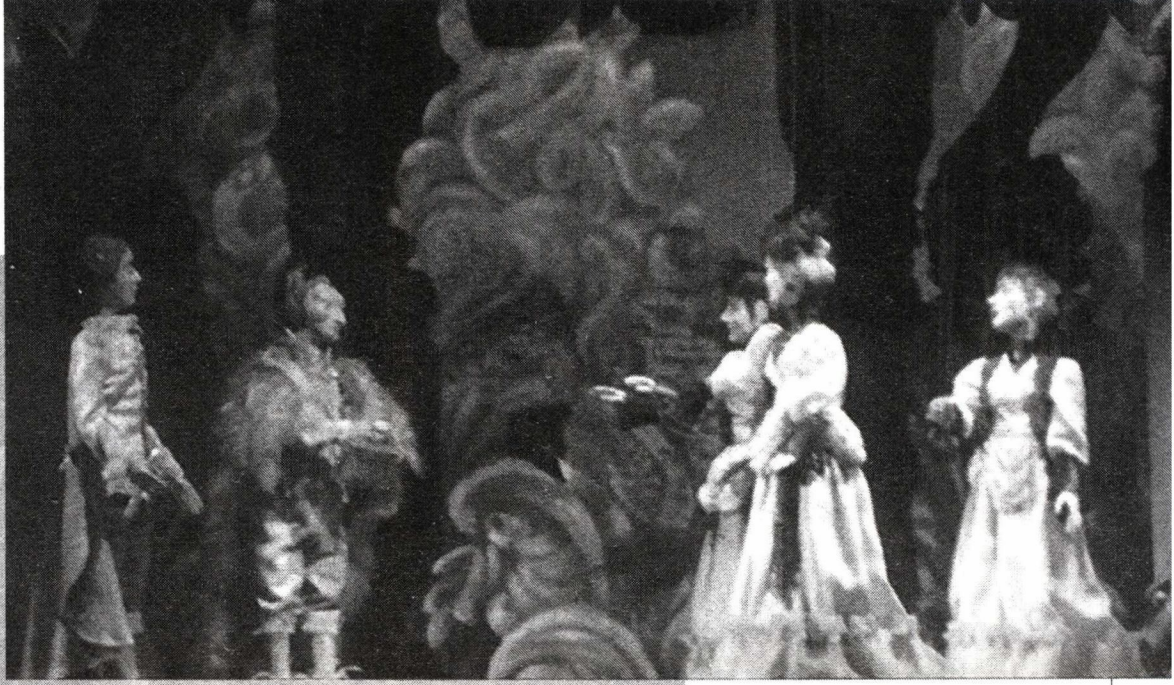
سالن شلوغ شلوغ بود... ولی هرچه بیشتر شوخی‌های مبارک روده‌برمان می‌کرد غم‌مان بیشتر می‌شد... غم تمام شدن... تمام شدن این دو نفر... تمام شدن همه آن نفرها... تمام شدن

معمولاً هرچیز وقتی به پایانش نزدیک می‌شود؛ کمی غم‌مان می‌گیرد؛ نه کمی، شاید بیشتر... هرچیز... غم‌مان بیشتر می‌شود زمانی که بعضی چیزها تمام می‌شود و شبیه آن دیگر نیست یا آنقدر کم است که به نظر نمی‌آید... ما در تئاتر برای آغاز شدن تمام شدیم... در تئاتر عروسکی هم آغاز امروز، پایان دیروزمان بود... دیروزی که هنوز هم دوستش داریم و حسرت از دست رفتنش بردلمان مانده است... دیگر هم شعار و هزار نیست و نبود و نشد هم در کار نیست...

THEATER
AM BRUNNEN

Die Zauberflöte

سحر آمیز
۸

ساحران پنهان

فلوت سحر آمیز۔ (اتریش)

MARIONETTENTHEATER
SCHLOSS SCHÖNBRUNN
WIEN

SPIELPLAN 20
MARIONETTENTHEATER
SCHLOSS SCHÖNBRUNN

www.marionettentheater.at

MARIONETTENTHEATER
SCHLOSS SCHÖNBRUNN
WIEN

Die Zauberflöte
The Magic Flute

MARIONETTE

www.marionettentheater.at

◀ دنیای عروسک متفاوت است.

گفتگو با "توسکا واقدی" کارگردان نمایش "رویای کوچک من"

کند، البته نحوه حمایت هم مهم است، بچه‌ها کار می‌کنند اما حمایت نمی‌شوند، کارهای آنان اجرا نمی‌شود، پس طبیعی است که همه انگیزه‌های خود را از دست می‌دهند.

● **حمایت انجمن مبارک - یونیمما از هنرمندان چگونه است؟**

● **واقدی:** ترجیح می‌دهم در این زمینه حرفی نزنم.

● **نظر شما درباره عروسک و دنیای عروسک چیست؟**

● **واقدی:** دنیای عروسک دنیایی است که با دنیای نمایش زنده متفاوت است، کارهایی را که در نمایش زنده نمی‌توانیم انجام دهیم در این دنیا قابل دسترس است.

به تجربیات و خلاقیت‌های یکدیگر آشنائی پیدا کنند و این آشنائی‌ها باعث می‌شود تا گروه‌ها از یکدیگر ایده بگیرند و در کارهای آینده خود از ایده‌های بهتری استفاده کنند. متأسفانه تئاتر عروسکی در کشور ما پیشرفت نمی‌کند چون گروه‌ها اکثراً از خلاقیت و تکنیک برخوردار نیستند و همه ایده‌ها و تکنیک‌ها رفته رفته تکراری می‌شوند و تازگی خود را از دست می‌دهند و اغلب بچه‌ها آن زحمت لازم را برای کارهایشان نمی‌کشند و یا وقت لازم را برای کارها نمی‌گذارند. هیچ کس تلاش نمی‌کند که کار جالب و جذابی به صحنه آورد یا مخاطب را در نظر بگیرد و برای جذب او به راهکارهای جدیدی دست پیدا

● **در جشنواره با چه نمایشی شرکت می‌کنید؟**

● **واقدی:** من در ابتدا دو نمایش را برای شرکت در جشنواره انتخاب کردم یکی از آنها نمایشی بود که خودم برای ارائه پایان نامه آماده کرده بودم که بالاخره از میان دو نمایش قصه‌های اسپانیائی و رویای کوچک من یکی به جشنواره راه پیدا کرد و قصه‌های اسپانیائی از جشنواره حذف شد.

● **ضرورت برگزاری جشنواره‌ای تحت عنوان جشنواره عروسکی را در چه می‌بینید؟**

● **واقدی:** به هر حال گردآوری گروه‌ها در طول مدت معینی باعث می‌شود تا آنها نسبت

◀ فرصتی مناسب برای دانش‌آموختگان

گفتگو با "نیلوفر کیانی" کارگردان نمایش "شیری که می‌گریه"

گروه‌های عروسکی محسوب می‌شود. من برای اولین بار است که در جشنواره بین‌المللی عروسکی شرکت می‌کنم و خودم هم دانش‌آموخته گرایش عروسکی هستم و در طول این سال‌ها و دوره‌های پیشین نمایش‌های زیادی را در طول برگزاری چنین جشنواره‌هایی دیده‌ام و احساس می‌کنم روند رو به رشدی را از نظر کمیت و کیفیت طی کرده‌ایم.

● **به عنوان یک دانشجوی تحصیلمکده تئاتر عروسکی، میزان آموزش این هنر در میان دانشکده‌های تئاتر را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

● **کیانی:** البته من از دانشکده‌های دیگر اصلاً خبر ندارم اما از شیوه آموزش دانشکده خودمان (سوره) خیلی راضی هستیم و

● **لطفاً کمی درباره نمایش توضیح دهید؟**

● **کیانی:** من متن این نمایش را برای اولین بار در مجله صحنه خواندم و با نویسنده آن تماس گرفتم که خوشبختانه ایشان هم موافقت‌شان را اعلام کردند و تصمیم گرفتم آن را به نهمین جشنواره عروسکی بفرستم...

● **به نظر شما ضرورت برگزاری جشنواره‌ای با گرایش عروسکی در چیست؟**

● **کیانی:** اینکه مجموعه‌ای از کارهای خوب در یک مدت معین کنار هم جمع می‌شوند، تا حدودی مفید و ضروری است. جشنواره عروسکی فرصت مناسبی برای همه

احساس می‌کنم اساتید ما تمام آنچه را که در توانشان بوده را به ما آموختند.

● **نظر شما درباره عروسک و دنیای تئاتر عروسکی چیست؟**

● **کیانی:** من از جمله کسانی هستم که از ابتدا با اجبار وارد این رشته شدم و اصلاً آن را دوست نداشتم اما رفته رفته خود عروسک خیلی بیشتر از تئاتر برایم جذاب شد.

جلسات نقد و بررسی کانون منتقدین

● اوراشیماتارو، نوشته نیلوفر رفیعی، تالار سنگلیج

منتقدین به لحاظ ارتباط مخاطب در متن و اجرا، نمایش را دچار اشکال می‌دانند، اما نیلوفر رفیعی پایه و اساس تمام مشکلات را جشنواره، امکانات و... بیان می‌نماید. گروه منتقدین پیشنهاداتی جهت اصلاح نمایش به گروه نمایشی ارائه می‌دهند تا نمایشگر در اجرای عمومی توفیق یابد. مهدی تقی‌نیا اجرا را در خور بازسازی یک افسانه آن هم در فرهنگ ژاپن نمی‌داند و معتقد است نمایش نه با کودک نه با بزرگسال در انتقال مفاهیم کار خود را درست انجام نمی‌دهد. او می‌افزاید نقطه عطف نمایش که تبدیل مفهوم واقع‌گرایانه به مفهومی خیالی است از دست رفته است و تماشاگر پلاتنکلیف از سالن نمایش بیرون می‌رود. روزبه حسینی دیگر منتقد جلسه در خصوص ساخت و نوع استفاده از عروسکها نکاتی را متذکر می‌شود و کارگردان را موظف می‌داند که برای یک اجرای درست از چنین داستانی نیاز به پژوهش بیشتری در خصوص استفاده بهینه از نشانه‌ها، نمادها و شگردهای اجرایی از فرهنگ و هنر ژاپنی وجود دارد.

● زبان خانه وجود است

پس از اجرای نمایش، جلسه نقد و بررسی در ساعت ۱۹/۴۵ با حضور آقایان بهزاد صدیقی، علی جعفری، و خانم کتابون حسین‌زاده منتقدین کانون ملی منتقدان و خانم مژگان ضامنی نماینده کانون مبارک یونیمما در سالن قشقائی تشکیل شد. در ابتدا مهدی لطفی کارگردان نمایش با بیان این نکته این مشکل تصویرسازی در تئاتر مسئله تاریخی است افزود: ما نزدیک به ۲۰۰۰ سال ادبیات قوی داریم. کلام در ایران بسیار پرورده و قوی است و بالطبع همه چیز را تحت شعاع قرار داده است یعنی تئاتر ما نیز بیشتر از آنکه تصویری باشد مبتنی بر کلام است. در ادامه کتابون حسین‌زاده گفت: نمایش در واقع مجموع تصاویری بود از دیدگاه یک نفر به زندگی. این نمایش به نوعی شبیه استعاره هایکو بود که هدف از آنها تنها ایجاد یکسری تابلو بود. در این گونه نمایش‌های نباید دنبال هدف یا داستان خاصی گشت. تنها ابتدا و انتهای نمایش به وسیله گذر یک عابر از عرض صحنه معلوم می‌شود. اما اشاره به دو نکته نیز لازم به نظر می‌رسد. اول آنکه اگرچه این کار صرفاً یک کار تصویری است اما به هر حال باید تماشاگر با آن ارتباط برقرار کند. اگر این ارتباط ایجاد نشود درواقع اولین مرحله تئاتر به درستی انجام نشده است.

پس از او، بهزاد صدیقی دیگر منتقد کانون ضمن تشکر از عوامل نمایش مهمترین نکته در این نمایش را فضا سازی دانست. وی گفت: متأسفانه

در نمایش‌های عروسکی به زیبایی شناسی صحنه کمتر توجه می‌گردد بنابراین در این نمایش‌ها بیشتر توجه بیننده به عناصر جنبی معطوف می‌شود تا خود نمایش. مژگان ضامنی نماینده مبارک یونیمما در ادامه جلسه گفت: اگرچه آقای لطفی از ما خواستند که در این نمایش به دنبال چیز خاصی نگردیم اما به هر حال تماشاچی آمده است که نمایش ببیند. علی جعفری دیگر منتقد نیز اعتقاد داشت که نمایش با دو مشکل اساسی روبروست: عدم برقراری ارتباط با مخاطب و کم‌رنگ ماندن وجه عروسکی آن.

● ضحاک و یک تجربه تازه

جلسه نقد و بررسی دو نمایش «ضحاک» به کارگردانی میترا کریمی‌خانی و «یک تجربه تازه» به کارگردانی فرناز بهزادی با حضور ماندانا کریمی کارشناس یونیمما، محمد میرکمالی و افشین خورشیدباختری اعضای کانون ملی منتقدین در سالن سایه برگزار شد.

در جلسه نقد و بررسی نمایش «ضحاک» کارگردان ابتدا به توضیحاتی درباره ویژگی‌های متن از جمله نورپردازی، از نظر مضمون، نگاه جدید به ضحاک به دور از ابعاد کلیشه‌ای اشاره کرد. همچنین سئوالاتی از سوی منتقدین درباره ثقیل بودن زبان و همسان نبودن آن با شکل اجرایی، برجسته نبودن اوج دراماتیک و... مطرح شد. که کارگردان در پاسخ آن را قابل تأمل اما تعمدی دانست. از دیگر نکات طرح شده در این بخش لزوم توجه به متون، دستمایه‌ها و عناصر موجود در ادبیات، اساطیر و فرهنگ بود و اینکه برای رسیدن به اشکال جدید باید این زمینه‌ها مورد تجربه و انتخاب قرار گیرد.

در مورد اجرا، ویژگی‌های سادگی دکور و کارآمد بودن آن، استفاده خلاقانه از عروسک و دست در حیطه عروسک‌گردانی، تحرک مناسب با توجه به محدود بودن فضا، استفاده متناسب از رنگ و نورپردازی جالب توجه و نیز جنبه‌های نمایشی و تأثیرگذار موسیقی و افکت مطرح شد.

پس از آن جلسه نقد و بررسی نمایش «یک تجربه تازه» به کارگردانی فرناز بهزادی برگزار شد. در ابتدا به نکاتی چون: پراکندگی مضامین متعدد فلسفی، اجتماعی در متن اشاره شد که در پاسخ نویسنده و کارگردان اثر آن را آگاهانه دانست. ویژگی به چالش کشیدن موقعیت عروسک‌ها، وجود تشابه بین این ویژگی و نمایش‌های مشابه، طولانی شدن برخی صحنه‌ها نظیر صحنه سیاه و پلیس در دادگاه مسئله تحول یا تمیز پذیرفتن عروسک‌ها، کوتاه بودن و عدم بسط موضوعاتی چون جنگ، از دیگر نکاتی بود که مطرح شد.

در بخش اجرایی نیز در ابتدا به طرح و شکل اجرای دکور پرداخته شد که کارگردان اشکالات موجود در دکور و کیفیت اجرای آن را ناشی از

کمبود وقت و تغییر طرح و مشکلات عدم تطابق سالن با شکل مناسب برای اجرای نمایش دانست.

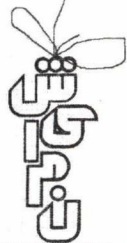
ساخت مناسب عروسک‌ها، تلفیق مناسب عروسک‌ها و تکنیک‌های نمایش عروسکی، تطبیق نشانه‌های تصویری و اجرایی انتخاب شده با ذهنیت‌گرایی مورد نظر در اجرا و از ریتیم افتادن نمایش در پاره‌ای از صحنه‌ها از بخش‌های مورد بررسی بود.

● حسن کچل

نشست دیگر کانون ملی منتقدان تئاتر در نهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر عروسکی روز دوشنبه به نمایش «حسن کچل» به کارگردانی افسانه زمانی در سالن کوچک اختصاص داشت. منتقدین این جلسه علی‌اکبر باقر ارومی، رضا کوچک زاده و محمد اعلمی بودند که در ابتدا ارومی به ضرباهنگ مناسب نمایش، ارتباط مؤثر و فضا سازی خوب کار اشاره کرد و نمایش را به این لحاظ موفق ارزیابی نمود. اعلمی نیز ضمن خرسندی از دیدن این نمایش نکاتی را متذکر شد؛ «راوی این نمایش برخلاف نمایش‌های دیگر روایت کننده داستان نیست. او هر زمان که شروع به خواندن داستان از روی کتاب می‌کند متوجه می‌شود که اتفاق دیگری در واقعیت می‌افتد. درواقع او فرشته نجات حسن است که هر از گاهی برای کمک به او می‌آید و داستان را به پیش می‌برد.» کوچک زاده نیز اشاره کرد: «آنتونی گیدنز جامعه‌شناس معروف می‌گوید ما همانطور کار می‌کنیم که زندگی می‌کنیم. من فکر می‌کنم در نمایش عروسکی این موضوع برعکس است. یعنی همانطور زندگی می‌کنیم که کار می‌کنیم. نمایش عروسکی می‌بایست روش زندگی و درست کار کردن را به کودک بیاموزد. چنین نمایشی سازنده فضای امنیت و اعتماد و آینده‌نگری برای کودک است و او را به زندگی آینده‌اش امیدوار می‌کند.» وی افزود: «متأسفانه برخلاف همه کشورهای، نمایش عروسکی در آموزش و پرورش ما جایگاهی ندارد؛ در صورتی که مخاطب نمایش از زمان کودکی، دیدن و درک نمایش را فرا می‌گیرد. کاش می‌شد این نمایش پس از برطرف کردن مشکلات و موانع، برای اجرا به میان کودکان مدارس می‌رفت و از همراهی آنها استفاده می‌نمود.»

استفاده مناسب از رنگ‌های شاد و شفاف، صحنه‌پردازی مناسب و مفید و عروسک‌گردانی خوب و کارآمد از نکات مثبتی بود که منتقدان بدان اشاره کردند و بر لزوم کوتاه کردن نمایش و پرتنگ‌تر کردن استفاده بهینه از صحنه و پرورش موسیقی به عنوان یک شخصیت سفارش کردند.

این نشست با توضیحات کارگردان به کار خود پایان داد.

معرفی برنامه‌های امروز و فردا

تالار وحدت	سالن قشقایی	چهارشنبه: مروری بر نمایش‌های عروسی
چهارشنبه: نی سحرآمیز، اتریش، ساعت ۱۹	چهارشنبه: کودک غریب، کارگردان: حسن دادشکر، ساعت ۱۷ و ۱۸/۳۰	پنجشنبه: مروری بر نمایش‌های عروسی
پنجشنبه: سرکشی، هند، ساعت ۱۹ و ۲۰/۳۰	پنجشنبه: زیباترین نقاشی، کارگردان: فریبا دلیری، ساعت ۱۷ و ۱۸/۳۰	ایتالیا
سالن اصلی	تالار هنر	معرفی سخنرانان شرکت‌کننده در همایش نهمین جشنواره بین‌المللی عروسی تهران
چهارشنبه: نمایش دست‌ها، روسیه، ساعت ۲۰ و ۱۸/۳۰	چهارشنبه: داستان دو موش، بلغارستان، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹	نرگس مجد
پنجشنبه: نمایش دست‌ها، روسیه، ساعت ۲۰ و ۱۸/۳۰	پنجشنبه: حسنی و مبارک، کارگردان: ساسان مهرپویان، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹	متولد ۱۳۵۶ و فارغ‌التحصیل رشته نمایش عروسی از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران است. او در اجرای عروسی "آن که گفت آری، آن که گفت نه" بازیگر و نوازنده و در نمایش عروسی "دریا، پری، کاکل زری" بازیگر بوده است. همچنین "بادکنک زرد" و نمایش خیابانی "آرش" را کارگردانی کرده است.
سالن چهارسو	تالار سنگلج	نرگس مجد به علت علاقه به نمایش عروسی خیابانی به پژوهش در این زمینه پرداخته و عنوان پایان‌نامه فارغ‌التحصیلی‌اش نیز همین موضوع بود. در برنامه "همایش و سخنرانی" نهمین جشنواره جهانی نمایش عروسی تهران او به معرفی نمایش عروسی جدید خیابانی و همچنین دواگره نمایش عروسی خیابانی "روبال دولوکس" و "تان و عروسک" می‌پردازد.
چهارشنبه: لایر شکارچی، ارمنستان، ساعت ۱۹ و ۲۰/۳۰	چهارشنبه: خیمه شب بازی، کارگردان: بهرام قاسمی، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹	
پنجشنبه: پرفسور اچ، کارگردان: سیمین امیریان، ساعت ۱۹ و ۲۰/۳۰	پنجشنبه: قوزی، کارگردان: سیامک بانیانی، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹	
سالن سایه	تالار خورشید	
چهارشنبه: گنجشک و عروس، کارگردان: فرزاد قاسمی، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹	چهارشنبه: آرزوی شب یلدا، کارگردان: اکرم صانعی، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹/۳۰	
پنجشنبه: دختر انار، کارگردان: زهرا صبری، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹	پنجشنبه: جی‌جی‌وی‌جی، ساعت ۱۷/۳۰ و ۱۹/۳۰	
سالن کوچک	خانه هنرمندان	
چهارشنبه: پرند و نقاش، کارگردان: بهرام دوست‌قرین، ساعت ۱۸ و ۱۹/۳۰	چهارشنبه: مادر، مادر است، کارگردان: سهراب خواجه‌نژاد، ساعت ۱۷ و ۱۹/۳۰	
پنجشنبه: بازیگر تراژدی علی‌رغم میل خود، کارگردان: زهرا جواهری، ساعت ۱۸ و ۱۹/۳۰	پنجشنبه: نوای بی‌نوا، کارگردان: مهدی آبناس، ساعت ۱۷ و ۱۹/۳۰	

آمار تماشاگران نمایش‌های سالنی نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسی ۲۴ تا ۳۰ شهریور ماه ۱۳۸۱-تهران

مکان	تالار وحدت	سالن اصلی/تالار شهر	سالن چهارسو	سالن سایه	سالن کوچک	سالن قشقایی	تالار هنر	تالار سنگلج	تالار خورشید	خانه‌های هنرمندان ایران	جمع کل
زمان	۱۹	۲۰-۱۸/۳۰	۲۰/۳۰-۱۹	۱۹-۱۷/۳۰	۱۹/۳۰-۱۸	۱۷-۱۸/۳۰	۱۹-۱۷/۳۰	۱۹-۱۷/۳۰	۱۷/۳۰-۱۹/۳۰	۱۷/۱۹/۳۰	
سه شنبه ۲۶ شهریور	فوت سحرآمیز	سرکشی	شانس	روای کوجک من	روای بی کفن	خیمه شب بازی	داستان دو موش	گفتگوی مهر	کوکو	پانچ و جودی	۲۶۰۹
یک ساعت	اتریش	هند	ارمنستان	توسکاواقدی	روشک روشن	بهروز غریب پور	بلغارستان	منصور پاکبند	فاطمه مصمصی	نهمین میرزا حسینی	۲۶۰۹
۹۰۰ نفر	۱۸۵ نفر	۱۴۶ نفر	۹۲ نفر	۱۱۱ نفر	۲۴ نفر	۱۳۹ نفر	۱۵۸ نفر	۱۷۱ نفر	۵۸ نفر	۶۴ نفر	۲۶۰۹
۲۶۰۹ نفر	۱۴۶ نفر	۹۲ نفر	۱۱۱ نفر	۲۴ نفر	۱۳۹ نفر	۱۵۸ نفر	۱۷۱ نفر	۵۸ نفر	۵۸ نفر	۶۴ نفر	۲۶۰۹

آمار تماشاگران نمایش‌های خیابانی نهمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسی ۲۴ تا ۳۰ شهریور ماه ۱۳۸۱-تهران

مکان اجرا	بوستان دانشجو	بوستان دانشجو	بوستان ملت	بوستان ساعی	بوستان شهر	بوستان ۱۷ شهریور	بوستان راه‌آهن	بوستان لاله	بوستان خیام	بوستان اوستا	خانه‌های هنرمندان	جمع کل
زمان اجرا	۱۶/۳۰-۱۷/۳۰	۱۶-۱۷	۱۶-۱۷	۱۷-۱۸	۱۷/۳۰-۱۸/۳۰	۱۸-۱۹	۱۸-۱۹	۱۸-۱۹	۱۸-۱۹	۱۶-۱۷	۱۹	
۲۶ شهریور سه شنبه 17 Tuesday	آب‌سپاه...	زهرای یعقوبی	کتکوری-ها	سوسن رحیمی	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	چرخه سنا-سندج	۲۶۰۹
۲۶ شهریور سه شنبه 17 Tuesday	زهرای یعقوبی	کتکوری-ها	سوسن رحیمی	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	چرخه سنا-سندج	۲۶۰۹
۲۶ شهریور سه شنبه 17 Tuesday	زهرای یعقوبی	کتکوری-ها	سوسن رحیمی	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	میکریا-تهران	چرخه سنا-سندج	۲۶۰۹

معرفی سایت‌های نمایش عروسکی

گردآوری: شهناز یوسفی
مترجم: آناهیتا کارآمد

۴۲. تئاتر عروسکی استافد (Stuffed)
<http://www.stuffedpuppet.nl>

این تئاتر نمایش‌هایی برای بزرگسالان اجرا می‌کند که هنرپیشه و عروسک‌گردان آن نویل ترانتر (Neville Tranter) است که با عروسک‌های با اندازه طبیعی و واقعی کار می‌کند.

۴۳. تئاتر عروسکی حیدرآباد (Heydarabad)
<http://www.heydarabadpuppettheatre.com>

هدف این گروه نمایشی کمک به اصلاح کیفیت زندگی کودکانی است که مشکلات روحی و روانی دارند.

۴۴. شرکت کارهای عروسکی
<http://www.puppetworks.org>

این گروه، نمایش‌های کلاسیک به خصوص نمایش‌های خیمه‌شب‌بازی را حمایت و اجرا می‌کند. در سایت، اطلاعاتی درباره نمایش‌های در حال اجرای این گروه وجود دارد.

۴۵. فستیوال عروسکی بین‌المللی
<http://jagov.srce.hr/pif-festival>

فستیوال سالیانه‌ای است که معمولاً در آخرین هفته آگوست برگزار می‌شود و کارهای گروه‌های حرفه‌ای تئاتر عروسکی سراسر جهان را نمایش می‌دهد.

۴۶. گروه عروسک‌گردانان
<http://www.puppco.demon.co.uk>

تور نمایش‌های عروسکی بین‌المللی است.

۴۷. متن‌های عروسکی کلیفورد (Cleford)
<http://www.cleford.co.uk/script.html>

متن‌های نمایش عروسکی مربوط به نیایش‌ها و عبادات تمامی اعصار و دوران‌ها، تذکراتی درباره چگونگی استفاده از عروسک‌ها برای حرف زدن ته‌گلوبی و در نمایش عروسکی و نیز راهنمایی برای ساخت تئاتر عروسکی قابل حمل در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهد.

تصویرساز موضوعات ترسناک، الهام گرفته‌اند نگاه کنید.

۳۷. تئاتر عروسکی کرب‌گرس (Crabgrass)
<http://www.members.aol.com>

گروه نمایشی در گردش، مستقر در کانکتیکات (Connecticut)، که توضیحاتی را درباره نمایش‌های روی پرده و در حال اجرا، ارائه می‌دهد و فهرستی از نمایش‌های آتی را عرضه می‌کند.

۳۸. فستیوال جهانی تئاتر عروسکی (Chaleville-Mezieres)
<http://www.perso.wanadoo.fr/festival.marionetts>

تاریخ‌ها و اخبار مختلف مربوط به این رویداد عروسکی سالیانه در شارلویل فریفته فرانسه را در سایت ببینید.

۳۹. تئاتر عروسکی داس پاپنسیپل (Das Puppenspiel)
<http://www.puppets.org>

در این تئاتر نمایش‌های پانتومیم، نمایش‌های عروسکی مختلف و نمایش‌هایی با استفاده از ماسک اجرا می‌شود.

۴۰. گروه تئاتر عروسکی W.P.
<http://www.wpuppet.com>

این گروه می‌کوشد تماشاگران و بینندگان بزرگسال و کم سن و سال را از طریق نمایش‌های مختلف با ماسک، رقص، قصه‌گویی و نمایش با پروژکتور، سرگرم کند الهام بخشد و آموزش دهد.

۴۱. تئاتر عروسکی بلک کت (Black Cat)
<http://www.blackcat-theatre.co.uk>

این گروه تمرینات کارگاهی و اجراهایی در مدارس و سالن‌های تئاتر دارد، در پروژه‌ها و دوره‌های کاری کوتاه مدت خاصی با هنرمندانی همراهی و همکاری می‌کند. در ساخت عروسک نیز دست دارد. نمایش‌های عروسکی مختلفی اجرا می‌کند که شامل نمایش با سایه و نیز نمایش با عروسک‌های دستکشی و رومی‌زی است.

۳۱. تئاتر عروسکی تونتو (Tonto)
<http://www.mitene.or.jp>

اطلاعات درباره فهرست اجراها، اعضای گروه و نحوه شرکت این گروه عروسکی کودکان در فستیوال را در سایت ببینید.

۳۲. باشگاه ال‌داس‌تربریج ویلج (Old Sturbridge Village) - تئاتر عروسکی سایه‌ای
<http://www.osv.org>

چگونگی تبدیل یک جعبه مقوایی نازک خالی را به محل برای نمایش عروسکی - عروسکی سایه‌ای، آموزش می‌دهیم.

۳۳. تئاتر عروسکی چکسلواکین بلک (Czechoslovakian Black)
<http://www.geocities.com>

درباره این تکنیک مطالبی بیاموزید: عروسک‌گردانی که سرپایا به لباس مخملی سیاه رنگی ملبس است و جلوی یک پرده سیاه نمایش می‌دهد، در سیلی از نور روشن ناپدید می‌شود.

۳۴. تئاتر عروسکی ایرون روستر (Iron Rooster)
<http://www.c3.hu>

این تئاتر عروسکی که در شهر مجارستانی جیور (Gyor) واقع شده است، از سال ۱۹۸۸، توربست‌ها و مردم محلی را سرگرم می‌کرده است. در سایت اطلاعاتی برای ارتباط‌گیری و تماس وجود دارد.

۳۵. تئاتر عروسکی دالاس - دالاس (Dallas - Dallas)
<http://www.ounword.composerve.com>

این تئاتر عروسکی سرگرمی‌های برای همه اعضای خانواده در دالاس فورت ورث (Dallas/Fort Worth Metroplex) تدارک می‌بیند.

۳۶. تئاتر عروسکی ادواردگری (Gorey. Edward)
<http://www.hotwired.com>

فایل‌های ویدئویی چندین نمایش عروسکی را که از آثار ادواردگری، نویسنده

معرفی گروه‌های خیابانی شرکت کننده در جشنواره

Writer and Director: P. Ale-aqa
Puppeteers: M. Mahdioun, A. Dâvoodifar

مبارک پهلوان می‌شود

نویسنده و کارگردان: علی اصغر خطیب‌زاده،
عروسک‌گردانان: علی اصغر خطیب‌زاده،
علی وثوقی، سعید خجسته، رویا روحانی
خلاصه نمایش:

استاد پهلوان گم شده است، مبارک بار سفر بسته و می‌رود که پهلوان را پیدا کند در راه با سه دیو روبرو می‌شود و آنها را از میان می‌برد. اجتناب می‌کند، مادر برای تنبیه او میکروب را به سراغش می‌فرستد و...

Mobarak Becomes a Champion

Writer and Director:

A. A. Khatibzâdeh

Puppeteers: A. A. Khatibzâdeh,
A. Vosouqi, S. Khojasteh,
R. Rowhâni

خیمه‌شب بازی بارگاه سلیم خان

نویسنده و کارگردان: شهرزاد مبرهن
عروسک‌گردانان: سیاوش ستاری، شهرزاد مبرهن، محمدعلی صادق حسینی
خلاصه نمایش:

مبارک غلام سلیم خان است که در بارگاه زندگی می‌کند، او شوخ بوده و سر به سر مرشد می‌گذارد و به معرفی میهمانان و خادمین سلیم خان می‌پردازد، سقا آب می‌پاشد و سپور جارو می‌کشد، پهلوان برزو و غلامان سلیم خان وارد می‌شوند و...

The Puppet Show in Salim Khan's Royal Court

Writer and Director:

Sh. Mobarhan

Puppeteers: S. Sattâri,
Sh. Mobarhan, M.A. Sâdeq Hasani

قرمز

گروه آبی

نویسنده: وحید لک

کارگردان: شهاب غزالی

عروسک‌گردانان: مهرداد مرادمنند، شیوا شریف‌زاده، طاهره ورپشتی
شیوه اجرا: میله‌ای، بن‌راکو
خلاصه نمایش:

دو فرد در حالی که لباس‌های سیاه و سفید یکدست پوشیده‌اند و بر سر یک فتر قرمز رنگ بزرگ به طول تقریبی ۲ متر کشکمش می‌کنند وارد

Writer: A. Shâyânfâr

Director: Zh. Ghâziani

Puppeteers: Zh. Ghâziani,
A. Shâyânfâr

Style: Bunrokau

میکروب

گروه همراه

نویسنده و کارگردان: سیامک گل‌سرخ
عروسک‌گردانان: مرجان قهرمانی، امید رضائی، سیامک گل‌سرخ
خلاصه نمایش:

مادری با پسرش در داخل پارک نشسته‌اند و مادر قصد دارد، شربت به او بدهد، پسر از خوردن شربت اجتناب می‌کند، مادر برای تنبیه او میکروب را به سراغش می‌فرستد و...

Microbe

Hamrah Group

Writer and Director: Golsorkh

Puppeteers: M. Qahramâni,
O. Rezâ'i, S. Golsorkh

آدم فضائی‌ها

گروه رها

نویسنده و کارگردان: شیدا اصغری
عروسک‌گردانان: شیدا اصغری، محمدجواد نصیری زاده
خلاصه نمایش:

دو آدم فضائی از سیاره ژوپتر جهت پیدا کردن کار به روی زمین می‌آیند ولی نمی‌توانند توسط آدم زمینی‌ها کاری پیدا کنند در نتیجه تصمیم می‌گیرند خودشان فکر کنند و کاری برای خودشان پیدا کنند و...

Spacemen

Rahâ Group

Writer and Director:

Sh. Asghari

Puppeteers: Sh. Asghari,
M.J. Nasirizâdeh

مبارک و حاجی‌بابا

گروه رها

نویسنده و کارگردان: پری‌ناز آل‌آقا
عروسک‌گردانان: مهدی مهدیون، علیرضا داوودی‌فرد
خلاصه نمایش:

مبارک به شهر آمده که برنامه اجرا کند، در خانه‌ای مستاجر می‌شود ولی توان پرداخت کرایه را ندارد تا اینکه بابا می‌رسد و...

Mobarak and Hajibaba
Rahâ Group

اتل متل توتوله

گروه درخشان و کم‌دی

نویسنده و کارگردان: زهرا یعقوبی
عروسک‌گردانان: نیلوفر رفیعی، میثم یوسفی، سیدعلی ناظمیان
خلاصه نمایش:

حسینی برای پیدا کردن کاری به دلار فروش و آهنگسازی بر می‌خورد. پس از جدا شدن از آنها به نادر می‌رسد، نادر با طرح راه‌حل‌های مناسب او را برای پیدا کردن کار مناسب هدایت می‌کند.

Atal Matal Toutoule

Comedy and Derakhshân Group

Writer and Director:

Z. Ya'qoubi

Puppeteers: N. Rafi'i,
M. Yousefi, S.A. Nazemiân

کنکوری‌ها

گروه پیک‌نیک

دستیار کارگردان: سنبل رحیمی
نویسنده و کارگردان: سوسن رحیمی
عروسک‌گردانان: علی حجازی، وحید سیادت، محسن میزراخانی
خلاصه نمایش:

یک جوان، یک پیرزن و یک دختر بچه کنکور شرکت کرده‌اند و هر سه در یک روزنامه به دنبال نام خود می‌گردند، در این میان...

Enterance Exams Takers

Picnic Group

Assistant Director: S. Rahimi

Writer and Director: S. Rahimi

Pupeteers: A. Hejâzi, V. Siadat,
M. Mirzâkhâni

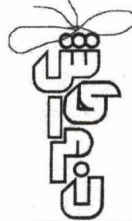
آبی، سیاه، خاکستری

گروه آبی

نویسنده: علی شایانفر
کارگردان: ژوبین غازیانی
عروسک‌گردانان: ژوبین غازیانی، علی شایانفر
شیوه اجرا: بن‌راکو
خلاصه نمایش:

دو نفر در حال ساختن عروسک، عروسک‌های مختلفی را می‌سازند اما مورد قبولشان واقع نمی‌شود. تا اینکه عروسک‌هایی به شکل انسان می‌سازند و داستان عروسک‌ها آغاز می‌شود.

Blue, Black, Grey
Abi Group

می‌رسد و عروس از داماد قهر می‌کند و می‌گوید که با چوبلی ازدواج کند، چند نفر خود را چوبلی معرفی می‌کنند و...

Choiili

Writer and Director:

P. Bozorgnia

Puppeteers: Z. Hoseini

Monfared,

H. Hoseini Monfared,

Y. Bakhshîân, R. Mardâni,

M. Poulâdi, A. Bozorgnia,

Sh. Mohammadi, F. Bozorgnia

دختر آوای

نویسنده و کارگردان: محسن پورقاسمی

عروسک‌گردانان: سعید باغبانی، محسن

پورقاسمی، مرتضی بختیاری، اعظم ترابی،

حامد ترابی

خلاصه نمایش:

فردی برای یافتن کار به شهری می‌رود و قصد ازدواج می‌کند اما دختر مورد نظرش از طبقه بالاست و بالاخره با فردی ثروتمند ازدواج می‌کند.

Avai's Daughter

Writer and Director:

M. Pourqâsemi

Puppeteers: S. Bâghbâni,

M. Pourqâsemi, M. Bakhtiârî,

A. Torâbi, H. Torâbi

چیپ عراقی، روئینه، خان امیری. در این نمایش در حین رقص مفاهیمی همچون جوانه‌زدن، مرگ، رشد، مبارزه و... ارائه می‌شود.

Cherike Sama

Writer: S. Bahrâmi

Director: S. Bahrâmi,

R. Sheikhuleslâmi

Puppeteers: B. Bahmani, A. Piri,

B. Rahmani, S. Ghaffâri,

B. Derafshi, T. Hejâzi Moqaddam,

M. Hejâzi Moqaddam,

S. Zaherzohour, Sh. Khosravi,

M. Qomi, Ch. Fâzeli, A. Derafshi,

Ch. Mahmoudi, H. Râstkhadiv,

Sh. Pârsârâd, K. Ardalan,

A. Kâmeli

چوبلی

نویسنده و کارگردان: پیمان بزرگ‌نیا

عروسک‌گردانان: زین العابدین

حسینی مفرد، حمید حسینی مفرد، یاسراله

بخشیان، رامک مردانی، میلاد پولادی،

علی بزرگ‌نیا، شجاع محمدی، فرشید

بزرگ‌نیا

خلاصه نمایش:

نمایش برگرفته از یکی از آئین‌های بختیاری است که در روزگاران قدیم در مجالس عروسی و شادی اجرا می‌شده، در مجلس عروسی داماد به دنبال عروس حرکت می‌کند، به درب خانه عروس

منطقه‌ای از اجرا می‌شوند. هر کدام از آنها سعی دارند که فتر را از آن خود کنند ولی هیچکدام موفق نمی‌شوند، پس از درگیری‌های زیادی که منجر به خستگی آنها می‌شود به زمین می‌افتند و باز هم در عین خستگی به تلاش خود ادامه می‌دهند که نهایتاً از فرط خستگی بسیار فتر را رها می‌کنند.

Reb

Abi Group

Writer: V. Lak

Director: Sh. Ghazzâli

Puppeteers: M. Morâdmand,

Sh. Sharifzâdeh, T. Varposhti

چریکه سما

نویسنده: سارا بهرامی

کارگردانان: سارا بهرامی، رامین

شیخ‌الاسلامی

عروسک‌گردانان: بیان بهمنی، آرزو پیری،

بهاره رحمانی، سارا غفاری، بهاره درفشی،

تارا حجازی مقدم، ماهوشاک حجازی مقدم،

سهیلا ظاهر ظهور، شهلا خسروی، مونا قمی،

چمین فاضلی، امیر درفشی، چیرز محمودی،

هیوا راست‌خدییو، شهاب پارساراد، کامیار

اردلان، ادیب کاملی

شیوه اجرا: میله‌ای

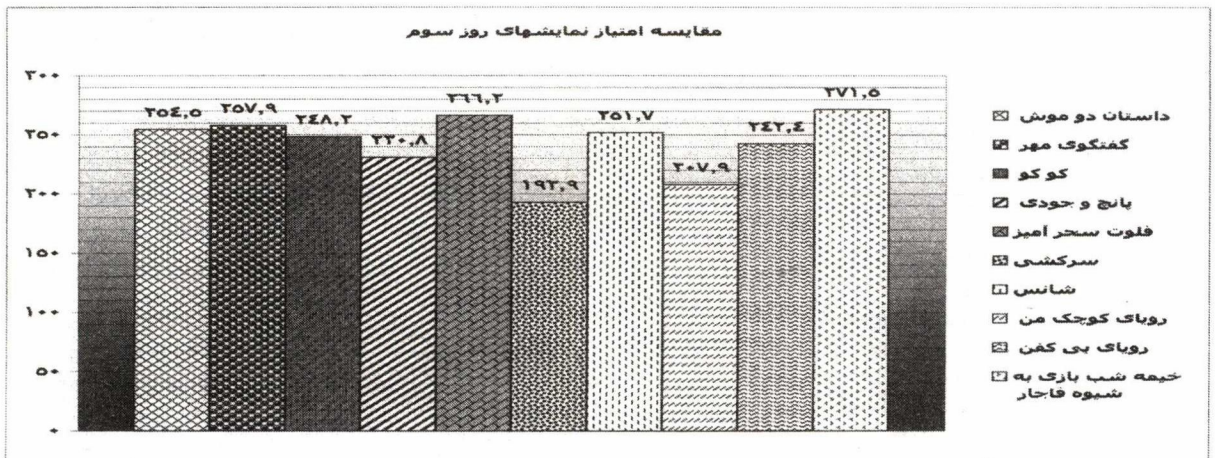
خلاصه نمایش:

اجرای چند رقص اصیل کردی شامل: چیپ هورامی، گریان، راسته، شهلان، سه‌پا، شکاک،

نمایش‌های برتر روز سوم جشنواره از دید تماشاگران

ردیف	عنوان نمایش	امتیاز
۱	خیمه شب بازی به شیوه قاجار	۲۷۱,۵
۲	فلوت سحر آمیز	۲۶۶,۲
۳	گفتگوی مهر	۲۵۷,۹

مقایسه امتیاز نمایش‌های روز سوم

- داستان دو موش
- گفتگوی مهر
- کوکو
- بانج و جودی
- فلوت سحر آمیز
- سرکشی
- شانس
- رویای کوچک من
- رویای بی کفن
- خیمه شب بازی به شیوه قاجار

National Identification

The puppet theatre has various types. This characteristic helps artists and playwrights to show an artistic feature, and to demonstrate their emotions in various styles, because they have the ability to create puppet characters based on their thoughts and imaginations, and to move and show the characters as they like. Sometimes, artists take advantage of some tools and objects to present what they wish, instead of using puppets or the stories about puppet characters. Although they create various puppets and different styles, since every artistic activity based on cultural traditions has a permanent and everlasting place in our minds and hearts, "Mobâarak" is always the most attractive character from our point of view, say, Iranians' viewpoint, and we are fond of its plays much more than the other characters'.

Although the puppet showmen of Iran and other countries present all styles and all sorts of puppets in the 9th International puppet

theatre festival, the traditional puppet theatre characters of Iran such as Mobâarak, Hasan Kachal (i.e. Bald Hasan) and so on cheer up the spectators so that they seem to be the most brilliant stars.

This is a significant point because if an artistic work has no root in cultural and national traditions, it will leave an impression on the spectators very late, and in case it is a modern work based on the national heritage, it will influence everyone's spirit.

Thus, we should pay much attention to researching on, training and knowing our national culture in the fields related to theatrical arts. We wish for festivals to be the center of creating novel works based on our national identification.

Editor in chief

A WILD TALE

India

This is the story of a man and his many faces. A human being whose inner beauty is reflected in his handsome face and who is in rhythm with the music of nature; while a peahen and his mate play around, immersed in their pure love.

Meantime the happy man is made to wear the mask of cruelty and his sweetness of humanity is transformed into demonic intention. He kills the peacock and tries to woo the peahen that has already turned herself into a woman. All this leads to her unmasking the man who ultimately gets back to his natural happy self.

"Kheimehshab Bazi", the Traditional puppet theatre of

Iran

"Kheimehshab Bazi" is one of the traditional puppet theatres of Iran, which is performed by string and glove puppets in a small tent. There are some permanent characters and players in this kind of plays, such as: "Morshed", who is a player sitting in front of the stage and speaks to the puppets, and a "Kamânche" player (i.e. the player of string musical instruments). The most famous puppet character is a black puppet called Mobâarak who is very noisy, naughty and joker. Also, there is another character called "Bald Champion" who is a lover hero.

An Interview with "S. Mehrpooayan" the Director of "Hasani and Mobarak"

He in his speech stated that: The show performance style of this show differs from the old style of puppet theatre. The puppets in this play are larger than usual puppets. Several techniques are used in this play such as lighting, video, projection, and ultraviolet. (Special Effects)

Besides, a female Morshed plays instead of a male Morshed.

An Interview with "F. Re'isi" the Director of "My Iran"

This play looks at Iranian old traditions from a new viewpoint, the traditions which are mixed with this land's people's life. The performance style is compound, without speech and musical.

The director believes that the traditions' lifetime is much longer than their creators'.

People come and go, but traditions are lasting, so people and audience are familiar with them in every time.

NAMAYESH

The 9th International
Puppet Theatre Festival
No. 3

Editor-in-chief

Laleh Taqian

Technical Manager

Anoushiravan Mirzaei

Computer Manager

Mohammad-Ali Mirzaei

Translator

Hengameh Fathinejad

Photography

H. Tarasodi, M. Mohamadi

Typesetting

Farzaneh Sarmadi

Javad Tulami

Parviz Mirzahosseini

نهمین جشنواره بین المللی نمایش عروسکی تهران - ۲۴ تا ۳۰ شهریور ماه - ۱۳۸۱ - تهران
 THE 9th INTERNATIONAL PUPPET THEATRE FESTIVAL - TEHRAN 15 - 21 SEP - 2002

مکان	سالن اصلی	تئاتر وحدت	زمان	
			سالن	سالن
یکشنبه ۲۴ شهریور	تئاتر کاغذی آلمان ۵۰	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	۲۰ - ۱۸/۳۰	۱۹
	گودو می آید مهاباد شمس ۴۰	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	۲۰/۳۰ - ۱۹	۱۹
دوشنبه ۲۵ شهریور	تئاتر کاغذی آلمان ۵۰	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	۲۰/۳۰ - ۱۹	۱۹
سه شنبه ۲۶ شهریور	سرخشی هند ۴۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	سرخشی هند ۴۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
	سرخشی هند ۴۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	سرخشی هند ۴۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
چهارشنبه ۲۷ شهریور	نمایش دستها روسیه ۴۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	نمایش دستها روسیه ۴۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
	نمایش دستها روسیه ۴۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	نمایش دستها روسیه ۴۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
پنجشنبه ۲۸ شهریور	نمایش دستها روسیه ۴۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	نمایش دستها روسیه ۴۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
	نمایش دستها روسیه ۴۵	فلوت سحرآمیز اتریش یک اجرا - ۱۵۰	نمایش دستها روسیه ۴۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
جمعه ۲۹ شهریور	گرگ سیاه بیانا عادل بز دوده ۳۵	واریته عروسکها محسن شیخی ۱۹/۱۰/۳۰	گرگ سیاه بیانا عادل بز دوده ۳۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
	گرگ سیاه بیانا عادل بز دوده ۳۵	واریته عروسکها محسن شیخی ۱۹/۱۰/۳۰	گرگ سیاه بیانا عادل بز دوده ۳۵	۲۰/۳۰ - ۱۹
شنبه ۳۰ شهریور				

عروسک، همزاد کودکی، همراز بزرگسالی
 مراسم اختتامیه - تالار وحدت ساعت ۱۸

مخصوص بزرگسالان - جلسات نقد و بررسی پس از اجرای دوم
 مخصوص نوجوانان - هر نمایش در همان سالن توسط کانون
 عمومی - ملی منتقدان برگزار می شود.
 کودکان و نوجوانان
 اعداد کنار نمایش هانشناسان دهنده مدت زمان اجرای نمایش است.
 بازار کتاب و عروسک هر روز صبح و بعد از ظهر در محوطه تئاتر شهر

سالن اصلی تئاتر شهر - سالن چهار سو - سالن سایه - سالن قشقایی - سالن کوک تالار خورشید (چهار ماه اولی عصر - مجموعه تئاتر شهر - تلفن: ۵۹۲۰۵۹۲ - ۶۶۰۶۶۰)
 تالار هنر: خیابان فتح - خیابان ورنه - تلفن: ۸۲۶۶۰
 تالار سنگنج: ضلع جنوبی پارک شهر - خیابان بهشت - تلفن: ۵۶۵۴۴۴
 خانه هنرستان: خیابان ایرانشهر - پارک ایرانشهر - تلفن: ۳۱۰۴۵۸
 تالار وحدت: خیابان حافظ - خیابان استاد شهباز - تلفن: ۶۷۰۱۰۱۰
 نمایشگاه ماسک در ورودی تالار چهار سو مورد بازدید عموم قرار می گیرد.

مرکز هنرهای نمایشی

